

Akrylamidlarm hanterades fel

02/11/29 UNT

Av: Maria Person

Livsmedelsverket i Uppsala gjorde fel när det arrangerade en presskonferens om upptäckten av akrylamid i en rad livsmedel. Myndigheten klarade inte kommunikationen med massmedia på ett tillfredsställande sätt och deras sätt att hantera debatten om akrylamid har skadat förtroendet för verket.

Det menar professor Ragnar E Löfstedt från King's Centre för riskhantering vid Kings College i London som medverkade vid ett möte i Uppsala på torsdagen om riskkommunikation. Konferensen var arrangerad av Livsmedelsverket.

Vid mötet, där olika aspekter av det svenska akrylamidlarmet diskuterades av företrädare från forskningen, industrier, handel, konsumentorganisationer och massmedia, presenterade Ragnar E Löfstedt delar av en kommande rapport om hur Livsmedelsverket hanterade akrylamidlarmet i april och tiden efter detta. Han säger sig vara mycket imponerad av Livsmedelsverkets öppenhet och den svenska offentlighetsprincipen vilket gjort att han har haft möjlighet att ta del av alla dokument i frågan.

Riktigt att gå ut men fel metod

— Det var riktigt av Livsmedelsverket och Stockholms universitet att gå ut med uppgifterna om akrylamid. Men Livsmedelsverket valde fel metod. En presskonferens var inte rätt sätt, och verket borde i stället lagt ut information på hemsidan eller skickat ut ett pressmeddelande.

Ragnar E Löfstedt har vid ett antal tillfällen noga studerat videoinspelningen från presskonferensen i Stockholm 24 april och han menar att pressmötet var mindre lyckat.

— Flera personer som skulle svara på frågor var inte mediatränade vilket var ett problem. Livsmedelsverkets syfte var att nå ut till nyhetsjournalister, och forskarna ville i första hand nå vetenskapsjournalister. Det hela blev en dålig kompromiss och en intressekonflikt mellan dem som framförde informationen.

Mycket värdeladdat

Livsmedelsverket gick dagen före presskonferensen ut med en pressinbjudan som innehöll mycket värdeladdade uppgifter om att man hittat ett ämne i mat som kan orsaka cancer.

— Att göra så och först nästa dag berätta mer på en presskonferens skapar ett informationsvakuum vilket gör att man får journalisterna emot sig. Det gäller att vara vän med dem, säger Ragnar E Löfstedt.

Dessutom menar han att Livsmedelsverket gjorde misstaget att kommunicera frågor som man var osäker på.

— Det är alltid bättre att kommunicera säkerhet. Folk blir bara konfysa när de inte får besked om saker.

Ingen patentrösning

Risk och vetenskapskommunikation är alltid svårt att hantera enligt Ragnar E Löfstedt. Det finns ingen patentrösning på hur man klarar det.

— Men det viktiga är att alltid klargöra vem informationen riktas till. När det är gjort ska man utforma budskapet. Dessutom bör man inte förstärka risker som sin till natur är begränsade som i fallet med akrylamid. Debatten om akrylamid avklingade ganska snabbt. Men en del av det som publicerades i media byggde på att vissa forskare hade en annan uppfattning än de från Institutionen för miljökemi som upptäckte att akrylamid kan bildas vid upphettning av vissa livsmedel.

— Det blev en ointressant diskussion om råttor och möss, och hur de påverkades av akrylamid. Det förvånar mig att massmedia skrev så mycket om detta.

Stöd av WHO

Men det som gjorde att kritiken mot Livsmedelsverkets hantering av akrylamiden upphörde är enligt Ragnar E Löfstedt att myndigheten fick stöd av världshälsoorganisationen WHO.

- Jag tror att Livsmedelsverket sätt att hantera akrylamidlarmet ändå har skadat förtroendet för dem.

Livsmedelsverket gick ut för tufft med sin pressinbjudan för att locka massmedia. Men det blev för stor pressuppmärksamhet för att de skulle klara av det.

Hans forskning om det svenska akrylamid larmet är helt klar våren 2003. Forskningen är bland annat finansierad av EUFIC, European Food Information Council.

Fotnot: Ragnar Löfstedt är född i på Götgatan 3 i Uppsala och har växt upp i USA. Han är numera verksam vid King's College i London.